

Tygodnik Gospodarczy

Rok IV

Poznań, dnia 13 listopada 1948

Nr 46

TREŚĆ: Projekty nowych dekretów podatkowych — Zmiany i uzupełnienia dekretu o najmie lokali (str. 542) — Ubezpieczenie na wypadek choroby i macierzyństwa (str. 544) — Wyjaśnienia w sprawach socjalnych (str. 545) — Reorganizacja rynku mięsnego (str. 546) — Komisje usprawnienia obrotu towarowego i zaopatrzenia (str. 546) — Kartoteka: Oszczędzanie społeczne Ito.

Projekty nowych dekretów podatkowych

PODATEK OBROTOWY

Czynnikom samorządu gospodarczego umożliwiono w ostatnich dniach wypowiedzenie się w przedmiocie zamierzonych reform systemu podatkowego, które mają znaleźć wyraz przede wszystkim w zmianie dotychczas obowiązujących dekretów o podatkach obrotowym, dochodowym i od wynagrodzeń.

Motywy społeczno-gospodarcze tych zmian opierają się na przesłankach, wynikających ze słusznej i właściwej oceny dotychczasowego *realnego wkładu* zarówno poszczególnych sektorów gospodarczych jak i poszczególnych warstw ludności w dzieło odbudowy gospodarczej Państwa oraz budowy ustroju demokracji ludowej.

Motywy fiskalne zamierzonych reform mają swe źródło w fakcie, iż wymienione podatki stanowią wydatną pozycję po stronie dochodów w bieżących budżetach Państwa, na odcinku zaś podatku obrotowego opierają się nadto o właściwą ocenę proporcji efektu finansowego tego podatku do ponoszonych kosztów administrowania, która znajduje wyraz w przeprowadzonym w projekcie nowego dekretu scalenia podatku obrotowego z akcyzą.

Należy podkreślić, iż wspomniane na wstępie przesłanki społeczno-gospodarcze, uzależniające rozmiar obciążenia podatkowego w zakresie podatku obrotowego, zmierzają do zapewnienia poszczególnym sektorom gospodarczym należnego im miejsca, co znajduje wyraz w centralnym odcinku projektowanej zwyczajki stawek podatku we wszystkich niemal rodzajach świadczeń wykonywanych nie tylko w sektorze prywatnym lecz i uspołecznionym. Zwyczajka stawek podatku obrotowego nie obejmuje jedynie świadczeń przedsiębiorstw wydawniczych i budowlanych, a nadto w sektorach uspołecznionych — przedsiębiorstw wytwórczych państwowych i wytwórczości spółdzielczej.

Ogólnie biorąc zwyczajka stawek jest nieznaczna i pomyślana została w ten sposób, że nie może w żadnym stopniu oddziaływać bezpośrednio na zwyczajkę cen. Projekt bowiem wychodzi z całkowicie uzasadnionego założenia, że jeśli obniżanie kosztów własnych produkcji w sektorze państwowym daje w efekcie zwiększenie kwot odprowadzanego zysku do Skarbu Państwa, to wydaje się słuszne, aby również w wytwórczej i handlowej działalności przedsiębiorstw pozostałych sektorów osiągnąć pewien procent obniżki kosztów własnych, w której znalazłaby pokrycie zwyczajka stawki podatku obrotowego i to bez uszczerbku dla wyznaczanej przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu marży zarobkowej, a w każdym razie bez podniesienia ceny sprzedażnej towaru czy odpłaty za świadczone usługi.

Nie przesądzając w żadnej mierze ostatecznego wyrazu zamierzonych zmian, uważamy za celowe zapoznanie zainteresowanych Czytelników z zasadniczymi zrębami projektu nowego dekretu o podatku obrotowym, pozostawiając szczegółową analizę porównawczą na tle dotychczas obowiązującego dekretu siłą rzeczy na okres po wejściu w życie zmian (z dniem 1 stycznia 1949 r.), a ograniczając się do omówienia zasadniczych różnic.

1. Stawki podatku zasadnicze i podwyższone

Stawki podatku — celem lepszego zobrazowania — podzieliliśmy na *ogólne (zasadnicze)* i *podwyższone* o 10% podstawy opodatkowania od obrotów ze sprzedaży lub wymiany *konsumentom* (wyłączając sprzedaż do dalszej odsprzedaży, wytwarzania lub przetwarzania) następujących towarów luksusowych:

- a) kamieni szlachetnych i półszlachetnych, pereł, koralów i bursztynów, wszelkich wyrobów z platyny, złota i srebra oraz stopów tych metali, wyrobów połączonych, wyrobów z kości słoniowej, masy perłowej i szyldkretu,

- b) wyrobów, do których jako część składowa wchodzi przedmioty wymienione wyżej pod literą a),
  - c) wyrobów kryształowych, wszelkich wyrobów porcelanowych i majolikowych pochodzenia zagranicznego oraz dekoracyjnych wyrobów porcelanowych pochodzenia krajowego, wyrobów marmurowych i alabastrowych, dekoracyjnych wyrobów szklanych ozdabianych rysunkiem trawionym, rytym, malowanym lub wypalonym,
  - d) wyrobów z brązu, wyrobów metalowych, patynowanych oraz wyrobów z miedzi, mosiądzu i innych metali kolorowych z dekoracją inkrustowaną, trawioną rytą lub tłoczoną,
  - e) obrazów, rzeźb oraz dzieł sztuki z wyłączeniem dzieł sztuki żyjących artystów krajowych,
  - f) wszelkich przedmiotów antycznych z wyłączeniem książek,
  - g) dywanów, kilimów, makat, gobelinów itp. pochodzenia zagranicznego względnie antycznych pochodzenia krajowego,
  - h) tkanin wykonanych z jedwabiu naturalnego, wyrobów z takich tkanin, pończoch gazowych, perlonów, nylonów itp. pochodzenia zagranicznego,
  - i) futer i wyrobów furzanych z wyłączeniem futer i wyrobów ze skór baranich, kozich, króliczych i zajęczych pochodzenia krajowego,
  - j) galanterii skórzanej pochodzenia zagranicznego,
  - k) mebli krytych jedwabiem, adamaszkiem lub skórą,
  - l) wszelkiego rodzaju broni myśliwskiej z wyłączeniem broni, zakupywanej przez instytucje urzędowe dla służby leśnej,
  - ł) fortepianów, pianin, fisharmonii, akordeonów, patefonów, adapterów, płyt gramofonowych oraz aparatów radiowych pochodzenia zagranicznego,
  - m) samochodów osobowych, motocykli o pojemności powyżej 125 cm, powozów i bryczek, służących do prywatnego użytku,
  - n) aparatów i obiektywów fotograficznych o sile światła ponad 1 : 3,5,
  - o) kawioru, ostryg, homarów, łososi, jesiotrów, pasztetów i serów pochodzenia zagranicznego.
- Podwyższone stawki nie obowiązują, jeśli będą dotyczyły obrotów ze sprzedaży towarów „akcyzowych”, co do których to towarów ustala się stawki odmienne, wynikające z połączenia akcyzy z podatkiem obrotowym; stawki te podajemy poniżej oddzielnie. Stawki zasadnicze i podwyższone wynoszą:

Punkt	Od obrotów	Stawka podatku	
		zasadn.	podwyższona
b)	ze sprzedaży lub wymiany nabytych w tym celu i nieprzerobionych towarów przez spółdzielnie należące do Centralnego Związku Spółdzielczego, jak również przez przedsiębiorstwa państwowe i związków samorządu terytorialnego, centrale spółdzielczo-państwowe, przedsiębiorstwa państwowo - spółdzielcze oraz przedsiębiorstwa pozostające pod zarządem państwowym lub związków samorządu terytorialnego	1,5%	11,5%
c)	ze sprzedaży lub wymiany surowców, półwyrobów lub wyrobów gotowych, wytworzonych na rachunek własny lub na zamówienie we własnym lub obcym przedsiębiorstwie przez zatrudniające do 50 robotników i zatrudnionych przy produkcji udziałowców spółdzielnie należące do Centralnego Związku Spółdzielczego	1,5%	11,5%
d)	dla spółdzielni, należących do Centralnego Związku Spółdzielczego i zrzeszających rzemieślników, chałupników oraz osoby trudniące się przemysłem ludowym lub domowym, ze sprzedaży lub wymiany wyrobów gotowych, wytworzonych sposobem rzemieślniczym przez spółdzielnie lub na jej rachunek przez członków spółdzielni	1,5%	11,5%
3.	z czynności kredytowych, wyłączając zysk brutto z dokonanych operacji obcymi walutami, dewizami, tudzież wszelkiego rodzaju papierami wartościowymi	2 %	—
4.	ze sprzedaży lub wymiany nabytych w tym celu i nieprzeznaczonych towarów	2,5%	12,5%
5. a)	ze sprzedaży lub wymiany surowców, półwyrobów lub wyrobów gotowych, wytworzonych na rachunek własny lub na zamówienie we własnym lub obcym przedsiębiorstwie przez spółdzielnie należące do Centralnego Związku Spółdzielczego, jak również przez przedsiębiorstwa państwowe i związków samorządu terytorialnego, centrale spółdzielczo-państwowe, przedsiębior-		

Punkt	Od obrotów	Stawka podatku	
		zasadn.	podwyższona
1.	przedsiębiorstw wydawnictw książek, dzienników oraz czasopism, drukowanych na obszarze Rzeczypospolitej	1 %	—
2. a)	zakładów ubezpieczeń z ubezpieczeń pośrednich (reasekuracji)	1,5%	—

Punkt	Od obrotów	Stawka podatku	
		zasadn.	podwyższona
	stwa państwowo-spółdzielcze oraz przedsiębiorstwa pozostające pod zarządem państwowym lub związków samorządu terytorialnego	3 %	13 %
b)	ze sprzedaży lub wymiany w stanie nieprzetworzonym towarów, dokonanej przez importujące te towary spółdzielnie należące do Centralnego Związku Spółdzielczego, przedsiębiorstwa państwowe i związków samorządu terytorialnego, centrale spółdzielczo-państwowe, przedsiębiorstwa państwowo-spółdzielcze oraz przedsiębiorstwa pozostające pod zarządem państwowym lub związków samorządu terytorialnego	3 %	13 %
c)	przedsiębiorstw budowlanych państwowych i związków samorządu terytorialnego oraz pozostających pod zarządem państwowym lub związków samorządu teryt., jak również spółdzielni budowlanych, należących do C. Zw. Sp., ...	3 %	—
d)	zakładów ubezpieczeń z osobowych ubezpieczeń bezpośrednich	3 %	—
6. a)	ze sprzedaży lub wymiany surowców, półwyrobów lub wyrobów gotowych, wytworzonych na rachunek własny lub na zamówienie we własnym lub obcym przedsiębiorstwie	3,5 %	13,5 %
b)	ze sprzedaży lub wymiany w stanie nieprzetworzonym towarów importowanych, dokonanej przez importera	3,5 %	13,5 %
7. a)	przedsiębiorstw budowlanych	4 %	—
b)	z tytułu świadczeń usług polegających na wytwarzaniu, przetwarzaniu lub naprawie rzeczy	4 %	—
c)	aptek oraz lekarzy, lekarzy weterynarii, lekarzy dentyistów i techników dentystrycznych, felczerów, położnych i pielęgniarek dyplomowanych	4 %	—
8.	adwokatów i obrońców sądowych	6 %	—
9.	z prowizji i innych wynagrodzeń	10 %	—
10.	wszystkich niewymienionych w punktach poprzedzających	5 %	15 %

do sprzedaży konsumentowi, sprzedawca będzie miał możliwość przerzucenia podatku na konsumenta przez podwyższenie ceny sprzedaży, przy czym brana jest pod uwagę ewentualność odpowiedniego zwiększenia dopuszczalnych marż zarobkowych na sprzedaży detalicznej tych artykułów, które by to przerzucenie umożliwiło. W ten sposób ciężar zwiększonego podatku skierowany będzie w całości na nabywcę artykułu luksusowego, a przez to oddziała hamująco na przestępy akumulacji siły nabywczej; w podstawowej intencji projektu nieoddziaływania na poziom cen, przepis powyższy stanowi w zakresie towarów luksusowych wyjątek odosobniony.

W uszeregowaniu stawek zwraca uwagę opodatkowanie dokonywanej przez importera sprzedaży nieprzetworzonych towarów importowanych stawką podatku w tej samej wysokości (3 lub 3,5%, w jakiej opodatkowana jest wytwórczość. Przez równorzędne potraktowanie importera z wytwórcą krajowym zostanie wyrównana niekorzystna dla tego ostatniego sytuacja pod względem wyższych kosztów osiągnięcia zysku w zestawieniu z importem towarów, które są produkowane również w kraju.

Jeżeli idzie o towary luksusowe, to wątpliwości czy znajdujący się w obrocie handlowym towar należy do jednej z kategorii wyszczególnionych powyżej rozstrzyga Minister Skarbu. Minister Skarbu jest również upoważniony do wprowadzania zmian i uzupełnień w liście artykułów luksusowych.

2. Stawki podatku od towarów „akcyzowych“

Od obrotów osiągniętych przez producenta, przetwórcę oraz importera ze sprzedaży lub wymiany następujących towarów oraz ich namiastek i ekstraktów, stawki podatku wynoszą:

punkt	towar (namiastka ekstrakt)	stawka podatkowa
1.	Wino gronowe	25 %
2.	Miód pitny, wino owocowe i moszcz wanny	10 %
3.	Wino musujące gronowe	35 %
4.	Wino musujące owocowe	15 %
5.	Wino gazowane gronowe	30 %
6.	Wino gazowane owocowe	15 %
7.	Piwo	20 %
8.	Cukier skrobiowy, zarówno w stanie nieprzerobionym jak i w wyrobach	40 %
9.	Sztuczne środki słodzące	20 %
10.	Karty do gry z papieru	40 %
11.	Karty do gry z innych materiałów.	60 %
12.	Drożdże nadające się do wypieku (piekarniane)	82 %
13.	Kwas octowy	20 %

Od czasu wprowadzenia podatku obrotowego, opartego na przychodzie brutto, wyrażonym w wartościach pieniężnych, akcyza stała się swego rodzaju anarchonizmem, który przetrwał wielokrotnie zmiany naszego systemu podatkowego chyba głównie dzięki odrębnemu postępowaniu i systemowi poboru akcyzy od jednostki towaru

Z uwagi na to, że stawki podwyższone o 10% podstawy opodatkowania od obrotów osiągniętych ze sprzedaży towarów luksusowych mają zastosowanie wyłącznie do końcowej fazy obrotu, tj.

(wagi, objętości sztuki) oraz związanej z tym ilościowej kontroli produkcyjnej i obrotów produktami akcyzowymi.

Jeśli jednak zważyć, że w obecnej gospodarce planowej wpały przedsiębiorstw państwowych na rachunki różnic cen, podatku obrotowego i akcyz pokrywane są z różnicy między ceną sprzedaną centralnych agend zbytu a kosztem własnym przedsiębiorstwa, przy czym tylko pośrednio decydują o cenie produktu, a to wskutek ściśle obowiązującego poziomu cen ustalonych przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu — brak jest podstaw do kontynuowania tej dwutorowości w odprowadzaniu części wpływów przedsiębiorstw (poza podatkiem dochodowym) na różne rachunki budżetowe Ministerstwa Skarbu, skoro podatek obrotowy i akcyza nie wykazują różnic w swej istocie gospodarczej. To samo dotyczy odpowiednio również spółdzielczości i sektora prywatnego, a to ze względu na reglamentację cen i odprowadzanie części zysku z przedsiębiorstw spółdzielczych i prywatnych w trzech formach: podatku obrotowego, podatku dochodowego i akcyzy.

Na tych to przesłankach oparty jest przepis projektu, przewidujący odrębne stawki podatku dla wytwórcy, przetwarzającego i importera tych produktów akcyzowych, które są wytwarzane również poza przedsiębiorstwami państwowymi (państwowo-społdzielczymi, pozostającymi pod zarządem państwowym), przy czym wysokość stawek ustalono przez zsumowanie obciążenia akcyzą (jako stosunek procentowy stawki akcyzowej do ceny sprzedanej wytwórcy) z podatkiem obrotowym, z pewnymi zaokrągleniami. Co do produktów akcyzowych, wytwarzanych (przetwarzanych, importowanych) w przedsiębiorstwach państwowych, państwowo-społdzielczych i pozostających pod zarządem państwowym — stworzono możliwość wprowadzania przez Ministra Skarbu w porozumieniu z właściwym Ministrem stawek podatku w wysokości innej niż przewidziano w powyższej tabeli i od innej aniżeli obrót podstawy opodatkowania, co praktycznie pozwoli również w zakresie tych przedsiębiorstw przeprowadzić scalenie stawek akcyzy ze stawkami podatku obrotowego i połączenie ich z dotychczasowym scalonym podatkiem obrotowym.

Jeżeli podatnik wykonuje świadczenia kilku rodzajów podlegające różnym stawkom podatkowym, do każdego rodzaju świadczeń stosuje się stawkę właściwą dla danego rodzaju świadczenia.

Stawki podatku podwyższa się o 50 procent w przypadkach, gdy podatnicy obowiązani do prowadzenia ksiąg handlowych, uproszczonych lub podatkowych ksiąg tych w ogóle nie prowadzą, albo też księgi te nie zostaną uznane za dowód lub pominięte przy ustalaniu podstaw opodatkowania. Na odcinku tego przepisu również nastąpiła zmiana, której analizę przeprowadzimy po ustaleniu ostatecznego brzmienia dekretu.

3. Zabezpieczenie.

W razie nieopodatkowania świadczeń rzeczy lub uzasadnionego domniemania co do ich nieopodatkowania, władza podatkowa ma prawo zająć

te rzeczy, o ile pozostają one jeszcze w obrocie handlowym, bez względu na prawa osób trzecich celem pokrycia należności podatkowej. Przepisu tego nie stosuje się, gdy osoby te udowodnią, że rzeczy te zostały opodatkowane lub że nabyły swe prawa w dobrej wierze. Zajęcie i sprzedaż rzeczy następują w trybie egzekucji administracyjnej. Protokół zajęcia rzeczy stanowi tytuł egzekucyjny.

Minister Skarbu może na warunkach przez siebie określonych nałożyć obowiązek zabezpieczenia na osoby trudniące się wytwarzaniem, przetwarzaniem, magazynowaniem lub przewozem towarów, stanowiących przedmiot świadczenia obciążonego podatkiem obrotowym.

4. Karty rejestracyjne.

Projekt nowego dekretu nie zna w zakresie wysokości opłat za karty rejestracyjne podziału miejscowości (jak dotychczas: miasta do i ponad 100.000 mieszkańców i gminy wiejskie), lecz ustala jednakowe wysokości opłat dla wszystkich miejscowości, w których wykonywane są świadczenia; ceny kart rejestracyjnych ustalono w wysokościach dotychczas obowiązujących dla miast ponad 100.000 mieszkańców ze zmianami dla zajęć zawodowych. Opłaty za karty rejestracyjne wynoszą:

Oznaczenie zakładów, przedsiębiorstw i zajęć	rocznie złotych
1. Zakłady handlowe i usługowe:	
a) obowiązane do prowadzenia ksiąg handlowych	7.500,—
b) obowiązane do prowadzenia ksiąg uproszczonych	5.000,—
c) pozostałe	3.000,—
2. Przedsiębiorstwa handlu:	
a) rozwożnego i jarmarcznego	1.500,—
b) obnośnego	500,—
3. Zakłady przemysłowe, rzemieślnicze oraz przedsiębiorstwa wyrębu lasu:	
a) obowiązane do prowadzenia ksiąg handlowych	7.500,—
b) obowiązane do prowadzenia ksiąg uproszczonych	5.000,—
c) pozostałe	1.500,—
4. Składy:	500,—
5. Zajęcia zawodowe:	
a) pośrednicy handlowi, ekspedytorzy międzymiastowi (nie posiadający taboru) i agenci celni	5.000,—
b) pomocnicy podróżujący, agenci i maklerzy ubezpieczeniowi, agenci przedsiębiorstw przewozowych i komunikacyjnych	1.000,—
c) adwokaci i obrońcy sądowi	2.500,—
d) notariusze, inżynierowie, architekci i technicy	2.000,—
e) lekarze, lekarze weterynarii, lekarze dentyści, technicy dentyści, felczerzy położne i pielęgniarki dyplomowane	1.500,—
6. Wszelkie inne przedsiębiorstwa, zakłady oraz zajęcia zawodowe i zatrudnienia o celach zarobkowych:	

a) obowiązane do prowadzenia ksiąg handlowych	7.500,—
b) obowiązane do prowadzenia ksiąg uproszczonych	5.000,—
c) pozostałe	1.500,—

Wyraźnie postawiono sprawę wykupienia lub posiadania karty rejestracyjnej w razie zmian w osobie właściciela przedsiębiorstwa, a mianowicie: Karta rejestracyjna nie może być odstępowana przez osobę, dla której została wydana oraz ważna jest w okresie i miejscu wykonywania przedsiębiorstwa (położenie zakładu) lub zajęcia albo posiadania składu, wymienionych w karcie. Jeżeli jednak przedsiębiorstwo (zakład), lub skład obejmuje skutek śmierci właściciela jego spadkobierca (spadkobiercy), nie powoduje to obowiązku nowej opłaty za kartę rejestracyjną pod warunkiem zawiadomienia o tym zdarzeniu właściwego urzędu skarbowego (rewizyjnego) w ciągu dni siedmiu licząc od dnia objęcia przedsiębiorstwa (zakładu) lub składu. Zasada ta ma odpowiednie zastosowanie w przypadku przekształcenia przedsiębiorstwa jednoosobowego w spółkę jawną, a także w przypadku przystąpienia wspólnika lub wystąpienia ze spółki jawnej.

5. Zwolnienia.

W zakresie zwolnień zarówno podmiotowych jak i przedmiotowych — w porównaniu z dekretem z dnia 21 grudnia 1945 r. — projekt wprowadza szereg zmian. Wprowadzone zostały nowe zwolnienia, inne — znane dotychczasowemu dekretowi — zostały bądź utrzymane, bądź potraktowane szerzej bądź też uchylone. Zmiany te ilustrują poniższe uwagi:

A. Zwolnienia uchylone projektem nowego dekretu:

1. dzierżawa lub najem nieruchomości lub ich części,
2. odnajmowanie pokoi umeblowanych, nawet jeśli ilość odnajmowanych pokoi nie przewyższa trzech.

B. Zwolnienia nowowprowadzone:

1. świadczenia szkół akademickich i ich zakładów polegające na wydawaniu prac naukowych,
2. świadczenia rolników polegające na wywózce drewna z lasów państwowych dokonanej osobiście albo z udziałem najwyższej jednego członka najbliższej rodziny,
3. dostawa z własnego zbioru produktów leśnych i łąkowych wykonywana ubocznie przez rolników lub pracowników rolnych osobiście albo z udziałem najwyższej jednego członka najbliższej rodziny,
4. świadczenia spółdzielni, należących do Centralnego Związku Spółdzielni, działających wyłącznie wśród swych członków rolników, polegające na sprzedaży dostarczonych przez członków, nieprzerobionych przez spółdzielnie sposobem przemysłowym wytworów gospodarstw rolnych, stanowiących własność lub dzierżawionych przez tych członków,

5. świadczenia rolniczych spółdzielni produkujących na warunkach, które określi rozporządzenie Ministra Skarbu,
6. świadczenia kredytowe spółdzielni kredytowych w rozumieniu art. 6 rozporządzenia Prez. R. P. z dn. 17 marca 1928 r. o prawie bankowym, zmienionego dekretem z dnia 18 grudnia 1945 r., należących do Centralnego Związku Spółdzielczego i odpowiadających następującym warunkom:
  - a) za podstawowy przedmiot przedsiębiorstwa mają udzielanie pożyczek i przyjmowanie wkładów,
  - b) udzielają pożyczek wyłącznie członkom do wysokości ustalonej przez Ministra Skarbu,
  - c) odbiór wpłat na rachunek członków i osób trzecich ograniczają do inkasa weksli i dokumentów,
  - d) czynności bankowe ograniczają do zakresu przewidzianego w prawie bankowym; warunkowi temu nie uchybia prowadzenie — za osobnym zezwoleniem Ministra Skarbu — kupna i sprzedaży walut obcych,
  - e) osiagają z tytułu pobieranych procentów od pożyczek i od sum lokowanych w związkowej centrali finansowej przychód stanowiący co najmniej 2/3 ogólnego przychodu, uzyskanego w roku obrachunkowym,
7. świadczenia kredytowe K. K. O., które udzielają pożyczek do wysokości ustalonej przez Ministra Skarbu,
8. świadczenia przedsiębiorstw żeglugi morskiej, wykonywane w zakresie żeglugi morskiej, wyłączając żeglugę przybrzeżną, jak również świadczenia w zakresie holownictwa i ratownictwa w żegludzie morskiej,
9. świadczenia polegające na sprzedaży po cenach nominalnych znaczków stemplowych, pocztowych i sądowych oraz blankietów wekslowych,
10. towary objęte stawkami „alkcyzowymi” (wymienionymi w osobnej tabeli), które:
  - a) zostały zniszczone pod nadzorem władz podatkowych,
  - b) zostały zniszczone wskutek nieprzewidzianego wypadku w wytwórni albo w czasie przewozu lub magazynowania;
  - c) zostały zużyte na próbki do badań w laboratoriach wytwórni produkujących dane towary oraz do badań naukowych — w ilości określonej przez Ministra Skarbu;
  - d) są przywożone z zagranicy przez podróżnych na osobisty użytek, bądź jako bezpłatne próbki — w ilości określonej przez Ministra Skarbu;
  - e) stanowią deputaty robotnicze oraz ubytek według norm określonych przez Ministra Skarbu;
  - f) stanowią ubytki na pokrycie naturalnych strat powstających przy wytwarzaniu, przetwarzaniu, formowaniu i rozlewie, pakowaniu, magazynowaniu i przewozie towarów;
  - g) są przywożone z zagranicy i przeznaczone na potrzeby zwierchników państw obcych i ich otoczenia podczas pobytu na polskim obszarze celnym oraz na potrzeby przed-

stawicielstw dyplomatycznych państw obcych.

C. Zwolnienia, których zakres został projektem zmieniony:

1. twórczość lub działalność naukowa, oświatowa, artystyczna, literacka i publicystyczna, nie połączona z prowadzeniem przedsiębiorstwa lub nawet z własnym nakładem; zakres zwolnienia uległ ograniczeniu przez wprowadzenie pojęcia „własnego nakładu” obok dotychczasowej zasady prowadzenia przedsiębiorstwa,
2. świadczenia wykonywane przez prowadzone lub utrzymywane przez Państwo, związki samorządowe, szkoły akademickie, zakony i zgromadzenia zakonne prawnie uznanych wyznań religijnych, działające na podstawie prawa o stowarzyszeniach lub prawa przemysłowego, związki zawodowe, instytucje dobroczynne lub fundacje, biblioteki, czytelnice, świetlice, muzea, galerie sztuki i przedsięwzięcia wystawowe; cele zwolnień zostały w tym nowym sformułowaniu taksatywnie wymienione,
3. świadczenia prowadzonych we własnym

zarządzie i na własny rachunek przez Państwo, związki samorządu terytorialnego oraz szkoły akademickie: laboratoriów do badania produktów, zakładów dezynfekcyjnych, zakładów oczyszczania miast, wodociągów i kanalizacji, łaźni, kąpielisk, rzeźni i targowisk; opuszczono zwolnienia dotyczące telefonów i lombardów,

4. świadczenia stołówek pracowniczych prowadzonych przez zakłady pracy, zrzeszenia pracownicze, działające na podstawie prawa o stowarzyszeniach oraz związki zawodowe, jak również świadczenia stołówek pracowniczych, posiadających samodzielną formę organizacyjną — a użytkowanych wyłącznie przez pracowników zakładów pracy, członków stowarzyszeń lub związków oraz ich rodziny; zwolnienie to zostało rozszerzone na instytucje stołówek pracowniczych posiadających samodzielną formę organizacyjną, użytkowanie zaś rozszerzono również na pracowników spoza tych zakładów pracy, które daną stołówkę prowadzą.

(W następnym numerze: dekret o podatku do chodowym).

Zmiany i uzupełnienia dekretu o najmie lokali

1. **Wstęp** — W Tygodniku Gospodaczym, nr 33 i 44, omówiliśmy dekret o najmie lokali oraz późniejsze rozporządzenia związane z dekretem. Obecnie pragniemy omówić dekret z dnia 25 października 1948 r. o zmianie dekretu o najmie lokali oraz rozporządzenie z dnia 23 października 1948 r. w sprawie wykonania dekretu o najmie lokali. Nowy dekret i rozporządzenie ukazały się w Dzienniku Ustaw nr 50, poz. 383 oraz 398. Obowiązują one od dnia 1 września 1948 r., mimo że ukazały się dopiero w Dzienniku Ustaw z dnia 30 października 1948 r.

Przepisy dekretu i rozporządzenia, które są przedmiotem niniejszego artykułu, zostaną wspólnie omówione, jednakże — celem ułatwienia czytelnikom odnalezienia przepisów — zaopatrzone są artykuły i paragrafy w znaki: D — dla dekretu; R — dla rozporządzenia.

2. **Właściciel, wynajmujący, użytkownik oraz inne osoby prawa ich reprezentujące.** — Na tle przepisów o najmie lokali, pojawiły się wątpliwości, czy dekret i rozporządzenia na jego podstawie wydane stosują się do właściciela i użytkownika nieruchomości oraz do osób, prawa ich reprezentujących, w szczególności do dzierżawcy, zarządcy przymusowego — nawet wówczas, gdy oddaje on lokale w bezpłatne użytkowanie lub też je sam użytkuje. Rozporządzenie wyjaśnia, że przepisy dekretu o najmie lokali oraz rozporządzeń mają również zastosowanie do właściciela i użytkownika nieruchomości oraz do osób prawa ich reprezentujących (R, § 2).

W warunkach powyższych, właty od lokali użytkowanych na rzecz Funduszu Gospodarki Mieszkaniowej dokonywa wynajmujący również:

- a) od lokali w budynkach, zawierających nie więcej niż osiem izb mieszkalnych;
- b) od lokali przez niego użytkowanych;
- c) od lokali oddanych do bezpłatnego użytkowania.

Wynajmujący nie jest obowiązany do wpłat na rzecz Funduszu od lokali niezajętych, tj. próżno stojących (R, § 16 i 17).

3. **Lokale, izby, pokoje mieszkalne, powierzchnie użytkowe** — Lokalem, w zrozumieniu przepisów o najmie lokali, jest wszelkiego rodzaju pomieszczenie mieszkalne, przemysłowe, handlowe, biurowe i inne wraz z należącymi do nich zabudowaniami gospodarczymi, piwnicami, skrytkami itp. z wyjątkiem ogrodów i placów niezabudowanych, stanowiących przynależność lokali mieszkalnych (R, § 5).

Lokale dzielimy na mieszkalne oraz użytkowe.

Za lokal mieszkalny uważa się każdy lokal używany na cele mieszkalne. Lokal ten nie traci charakteru mieszkalnego choćby był używany przejściowo na inne cele. Od tej zasady istnieją dwa wyjątki:

- a) lokal używany na przedsiębiorstwo handlowe — jest zawsze użytkowym, mimo, że jest również używany jako lokal mieszkalny;
- b) lokal mający charakter lokalu użytkowego z przeznaczenia jest również zawsze uważany za lokal użytkowy.

Lokalem użytkowym z przeznaczenia jest lokal, którego położenie (wejście od ulicy, wejście od podwórka z oknem wystawowym lub w miejscu przeznaczonym dla handlu ulicznego bądź na placu targowym itp.) albo wyposażenie techni-

Oszczędzanie społeczne ²¹⁾

- zostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym lub na jego utrzymaniu. Na te okoliczności uczestnik winien przedstawić zaświadczenie właściwej gminy,
2. akt urodzenia dziecka,
  3. akt małżeństwa uczestnika lub jego dziecka,
  4. zaświadczenie lekarza urzędowego, stwierdzające utratę zdolności do pracy, spowodowaną kalectwem lub nieuleczalną chorobą,
  5. dowód zameldowania dziecka i zaświadczenie zakładu naukowego,
  6. zaświadczenie gminy o klęsce żywiołowej lub stracie w inwentarzu żywym, powodującej w sposób istotny zmniejszenie zdolności płatniczej uczestnika. W zaświadczeniu winna być uczyniona wzmianka czy uczestnik został z tego tytułu zwolniony od podatku gruntowego i w jakiej wysokości.

2. Śmierć uczestnika

W przypadku śmierci uczestnika winna nastąpić całkowita wypłata oszczędności do rąk spadkobiercy. Jeżeli zmarły był uczestnikiem Funduszu A, wypłata nastąpi jednorazowo, gdy wkład oszczędnościowy nie przekracza 100.000 zł. Jeżeli wkład oszczędnościowy przekracza 100.000 zł, natychmiastowej wypłacie podlega 100.000 zł, w roku następnym nie więcej niż 200.000 zł, a po upływie tego roku reszta. O wypłatę wkładu winien wystąpić spadkobierca przedstawiając dowód śmierci uczestnika oraz dowody swych spraw do spadku.

3. Likwidacja osoby prawnej

W przypadku likwidacji osoby prawnej całkowity jej wkład oszczędnościowy ulega zarachowaniu na dobro wspólników, udziałowców lub akcjonariuszów stosownie do udziału, którym uczestniczą w podziale majątku osoby prawnej. Zarachowanie następuje przez wpis do ksiąg-czek oszczędnościowych. Jeżeli wspólnik, udziałowiec lub akcjonariusz nie był uczestnikiem Funduszu, należy mu wydać książeczkę i dokonać w niej wpisu. Przepisy te nie naruszają przepisów, zawartych w statutach oszczędzających osób prawnych.

Oszczędzanie społeczne ²²⁾

4. Ukończenie 65 lat życia i niezdolność do pracy.

Uczestnikom, którzy ukończyli 65 lat życia lub utracili zdolność do pracy, jeżeli nie posiadają dostatecznych środków utrzymania, przysługuje prawo kupna renty dożywotniej za sumę złożoną w książeczce oszczędnościowej bądź jednorazowo zwrot oszczędności, jak również zwolnienie od obowiązku dalszego oszczędzania. Do zgłoszenia o wycofanie wkładu lub kupna renty dożywotniej należy dołączyć dowód ukończenia 65 lat życia lub zaświadczenie lekarza urzędowego o utracie zdolności do pracy oraz zaświadczenie właściwej gminy o braku dostatecznych środków utrzymania.

IX.

GRZYWNY I KARY PORZĄDKOWE

A. Kto użył środków pieniężnych z otrzymanej z Funduszu pożyczki na cele niezgodne z jej przeznaczeniem, podlega karze grzywny do wysokości trzykrotnej kwoty użytej niezgodnie z przeznaczeniem. Czyn ten uważa się za występpek skarbowy. W zakresie ścigania tych przestępstw mają odpowiednie zastosowanie przepisy prawa karnego skarbowego z tym, że rozpoznanie sprawy w I. instancji należy do władz skarbowych II. instancji, a instancją odwoławczą jest minister skarbu.

B. Niewykonanie obowiązków 1) przedstawienia książeczki, 2) dołączenia odpisu deklaracji na zaliczkę miesięczną na podatek dochodowy, 3) pobrania i wniesienia przez pracodawcę składek oszczędnościowych, uważa się za wykroczenia skarbowe, do których mają zastosowanie przepisy prawa karnego skarbowego z tym, że karę porządkową wymierzyć można w kwocie zł od 20 do 500.

Pełna nazwa tego skrótu brzmi — International Trade Organisation, czyli Międzynarodowa Organizacja Handlowa.

Prace przygotowawcze celem powołania do życia ITO rozpoczęły się równocześnie z pracami, w wyniku których powołane zostały do życia obie instytucje znane pod skrótem Bretton Woods (patrz pod tym hasłem w naszej kartotece). Jak z tego wynika, koncepcja ITO powstała już w 1942 roku a może nawet wcześniej — trudno ustalić dokładną datę, ze względu na brak pełnej dokumentacji do tego zagadnienia. Inicjatywa powołania do życia ITO była głównie dziełem specjalistów amerykańskich. W 1946 roku projekty amerykańskie zostały przekazane organom gospodarczym ONZ do dalszych rozważań i do ewentualnego wcielenia ich w życie. Na wniosek Rady Gospodarczej i Społecznej ONZ powołany został do życia zespół specjalistów, reprezentujący 16 państw. Celem tego zespołu miało być przedyskutowanie wstępnych projektów ITO zanim zwołana zostanie powszechna konferencja międzynarodowa dla powołania do życia tej organizacji. Ta komisja, zwana Komitetem Przygotowawczym, przystąpiła niebawem do pracy. Warto poświęcić tym pracom wstępnym więcej uwagi, ażeby lepiej zrozumieć istotny sens ITO oraz przeobrażenia ITO na przestrzeni dwóch lat prac przygotowawczych.

Pierwsza konferencja Komitetu Przygotowawczego ITO rozpoczęła się 15 października 1946 r. w Londynie. Reprezentanci ONZ zachowywali się na tej konferencji bardzo wstrzeźliwie, a sekretarz generalny ONZ był reprezentowany przez zastępcę. W czasie tej konferencji wyłonił się pierwszy projekt ITO, jako organizacji powołanej do zagadnień handlu światowego i do kierowania polityką zatrudnienia w całym świecie. Jednakże już w pierwszych dniach tej konferencji dyskusja toczyła się wyłącznie około zagadnień handlu światowego. Rzecz rozumiała, że w związku z tym wyłoniły się w pierwszym rzędzie zagadnienia polityki celnej. Sprawa komplikowała się tym bardziej, że spośród 23 państw, biorących udział w tej konferencji, 6 państw należało do obszaru celnego innego państwa. Ponadto starła się polityka celna Stanów Zjednoczonych z systemem imperialnym preferencji celnych Wielkiej Brytanii. Zagadnienia celne zaciążyły na

tej konferencji londyńskiej do tego stopnia, że dyskusja uiknęła na martwym punkcie. Konferencja okazała się niezdolna do rozwikłania zagadnień w większym stylu. Zdołano jedynie wyłonić mniejszy zespół specjalistów, który miał przygotować projekt Karty ITO na podstawie przedłożonych w Londynie wniosków.

Druga konferencja w sprawie powołania do życia ITO rozpoczęła się w Genewie 10 kwietnia 1947 roku. Wskutek należytego przygotowania projektu karty ITO, dyskusja toczyła się na szerszej i konkretnej płaszczyźnie. Przede wszystkim delegacje biorące udział w tej konferencji wypowiadały się za jak największą elastycznością Karty ITO. Podkreślano wielokrotnie, że zbyt daleko posunięte rygory w Karcie ITO przekreślą nie tylko możliwość powołania do życia tej organizacji, ale ponadto przyczynią się do wzmożenia nieufności w gospodarczym obrocie międzynarodowym. Mniejsze państwa wysuwały takie zagadnienia, jak ochrona ich przemysłu, zagadnienia celne itp. Delegacje europejskie podkreślały konieczność powiązania ITO z zagadnieniami szkód wojennych i powojennej odbudowy, z zagadnieniami tak bardzo związanymi z handlem międzynarodowym. Ponadto przedyskutowano obszernie zagadnienie międzynarodowego obrotu pieniężnego oraz ułatwień w komunikacji międzynarodowej. Wreszcie zwracano uwagę na konieczność powiązania ITO z instytucjami powołanymi do życia w Bretton Woods. Poruszano też zagadnienie gospodarczego planowania w świecie na tle stosunku do byłych państw nieprzyjacielskich a zwłaszcza na tle stosunku do Niemiec. Zdaniem przeważającej liczby delegatów karta ITO winna reprezentować w zakresie stosunków gospodarczych te same zasady, jakie Karta ONZ reprezentuje w zakresie życia politycznego między narodami. W ten sposób powstał przerzut między Kartą Narodów Zjednoczonych a opracowywaną Kartą ITO.

Wszystkie te zagadnienia — wymieniamy je przykładowo celem pokazania szerokiej skali dyskusji — miały znaleźć konkretne rozwiązanie w przyszłej karcie ITO. Przez kilka miesięcy, od kwietnia do sierpnia 1947 r., toczyły się dyskusje w Genewie. Charakter konferencji stawał się coraz bardziej szczegółowy. Już w maju 1947 r. wyłoniono w Genewie specjalne komitety celem nawią-

zania bliższych stosunków z istniejącymi już organizacjami gospodarczymi o charakterze międzynarodowym. Te komitety specjalne odbywały nie tylko dyskusje nad zagadnieniami ogólnymi, ale interesowały się techniką wykonania koncepcji przedstawionych na konferencji genewskiej. Wszystkie te prace zostały zakończone 31 lipca 1947, ale pełny tekst projektu Karty ITO ogłoszony został dopiero 23 sierpnia a więc przeszło trzy tygodnie po zamknięciu konferencji. Delegacje biorące udział w konferencji genewskiej wyraziły liczne zastrzeżenia do tego projektu.

Genewski projekt Karty ITO jest bardzo interesującą próbą skodyfikowania w skali światowej wszystkich zagadnień związanych z handlem międzynarodowym i polityką zatrudnienia. Jak wszystkie tego rodzaju dokumenty Karta ITO — według projektu genewskiego — zawiera liczne postanowienia o charakterze bardzo szczegółowym. Genewski projekt Karty ITO dzieli się na dziewięć rozdziałów, zawierających sto artykułów. Oto zasadnicza treść tego projektu:

Rozdz. I. poświęcony jest omówieniu celów Organizacji. Zawarte tutaj artykuły charakteryzują się dużą elastycznością sformułowań. Istotny cel Organizacji wynika z samej nazwy.

Rozdz. II. omawia zagadnienie polityki zatrudnienia oraz zagadnienia związane z gospodarczą działalnością ITO. Projekt karty nakłada obowiązek stosowania w państwach członkowskich takiej polityki zatrudnienia, która prowadziłaby do stałego podnoszenia produkcji. Ten rodzaj polityki uznany jest za obowiązek międzynarodowy. Państwa członkowskie postanawiają udzielać sobie wzajemnej pomocy, ażeby realizować taki typ polityki zatrudnienia.

Rozdz. III. poświęcony jest zagadnieniom rozwoju krajów gospodarczo zacofanych albo zniszczonych przez wojnę. ITO deklaruje ochronę i pomoc dla tych krajów oraz szereg przywilejów organizacyjnych i merytorycznych.

Rozdz. IV. zawiera szereg postanowień dotyczących handlu międzynarodowego. Wszystkie upośledzenia w zakresie handlu międzynarodowego mają zniknąć do dnia 1 marca 1952 r., czyli do momentu, w którym upływa tak

zwany okres przejściowy układu w Bretton Woods. Wszystkie objawy ograniczenia czy upośledzenia handlu międzynarodowego po tym terminie winny być koordynowane w ITO. W ciągu dwóch lat od wejścia w życie karty ITO wszystkie ograniczenia importowe winny być poddane rewizji przez organa ITO. W rozdziale tym przewidziane są możliwości stosowania przywilejów celnych w tych wypadkach, gdy stanowią one przygotowanie do unii celnej. Ponadto w tym rozdziale zawarte są postanowienia dotyczące wolności tranzytu, wymiany informacji, wolności działań organizacji bankowych, ubezpieczeniowych itd. Charakterystyczne jest przy tym wiązanie tych postanowień z istniejącymi już organizacjami gospodarczymi o charakterze międzynarodowym.

Rozdz. V. zawiera delikatnie sformułowane postanowienia wymierzone przeciwko tak zwanym praktykom ograniczającym obrót międzynarodowy a więc przeciwko kartelom. Postanowienia te mają charakter jedynie zaleceń.

Rozdz. VI. zawiera postanowienia dotyczące między państwowych umów towarowych i surowcowych.

Rozdz. VII. poświęcony jest zagadnieniom organizacyjnym ITO. W genewskim projekcie Karty ITO szereg zagadnień organizacyjnych pozostawiono w postaci nierozstrzygniętej: prawo głosowania, członkostwo organów wykonawczych, stosunek członków ITO do państw nie będących członkami tej organizacji itp. ważne zagadnienia organizacyjne nie znalazły w projekcie Karty należytego oddźwięku. Podano je w postaci wariantów.

Rozdz. VIII. zawiera postanowienia określające sposób załatwiania sporów wynikłych ze współpracy w ramach ITO. Przy tej okazji część delegacji zgromadzonych w Genewie wypowiedziała się za załatwieniem wszystkich sporów w ramach organizacyjnych ITO, część zaś za przekazywaniem sporów do rozstrzygnięcia przez Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości w Hadze.

Rozdział IX. poświęcony jest przepisom przejściowym.

Genewski projekt Karty ITO był przedmiotem obrad trzeciej konferencji o charakterze międzynarodowym, przy znacznie rozszerzonej skali zasięgu. Konferencja ta rozpoczęła swoje obrady 21 listopada 1947 r. w Hawanie. W konferencji hawańskiej brało udział przeszło 50 państw, a obrady jej trwały ponad 4 miesiące. Zakończyły się do

piero w marcu 1948 r. Do genewskiego projektu Karty ITO wprowadzono na konferencji hawańskiej niezliczoną ilość poprawek oraz szereg nowych artykułów. Ostatecznie hawańska Karta ITO zachowując również podział na 9 rozdziałów zawiera 106 artykułów. Ze względu na rozbieżność poglądów między uczestnikami konferencji hawańskiej zgodzono się ostatecznie, iż podpisanie Karty ITO opracowanej w Hawanie oznacza tylko stwierdzenie obecności w pracach tej konferencji. W ten sposób wyniki konferencji hawańskiej nie wiązały rządów państw, w tej konferencji uczestniczących.

Polska nie brała udziału w pracach przygotowawczych, z których wyłonił się genewski projekt Karty ITO. Na konferencję londyńską i genewską Polska nie została zaproszona. Podczas konferencji w Hawanie delegacja polska brała czynny udział przy opracowywaniu wszystkich zagadnień, związanych z projektem Karty ITO, jednakże delegacja polska nie podpisała ostatecznie tej Karty. Kierownik delegacji polskiej na konferencji w Hawanie sprecyzował dokładnie zastrzeżenia polskie. Podkreślił on, że w Karcie ITO istnieje wyraźna dysproporcja między zagadnieniami związanymi z handlem międzynarodowym a zagadnieniami, które są związane z zatrudnieniem i rozwojem gospodarczym, dysproporcja na korzyść handlu. Ponadto delegacja polska krytykowała błędne założenia, leżące u podstaw skodyfikowanych w Karcie ITO zasad handlu międzynarodowego. Delegacja polska silnie podkreślała, że tekst Karty ITO ogranicza się niemal całkowicie do spraw związanych z handlem międzynarodowym. Zamiast uważać handel międzynarodowy wyłącznie za funkcję sytuacji gospodarczej, Karta ITO uważa handel międzynarodowy za cel sam w sobie — oświadczył kierownik polskiej delegacji. Nie zaprzeczył on, że Karta ITO zawiera również artykuły podkreślające wagę pełnego zatrudnienia dla rozwoju handlu międzynarodowego. Jednakże te artykuły nie są dostatecznie wyraziste i są bardzo słabe w porównaniu z postanowieniami dotyczącymi handlu. Przedstawiciel Polski kwestionował również realizm postanowień Karty. Oświadczył on, że te postanowienia Karty ITO, które dotyczą handlu międzynarodowego, wydają się wyjątkowo nerealne. Zakwestionował on przy tej okazji datę 1952 roku i zwrócił uwagę, że doświadczenia obu instytucji powołanych do

ITO ⁶⁾

życia w Bretton Woods nie mogą napawać zaufaniem do realizmu ITO. Kończąc swoje oświadczenie, dotyczące sformułowania głównych przyczyn, które powstrzymały delegację polską od podpisania tak zwanego aktu końcowego konferencji hawańskiej, przedstawiciel Polski oświadczył, że „żaden międzynarodowy układ o handlu światowym nie stanie się nigdy instrumentem działającym sprawnie, dopóki handel światowy nie będzie uważany za funkcję produkcji i zatrudnienia światowego, dopóki w dokumencie tego rodzaju nie weźmie się pod właściwą uwagę obecnej dysproporcji w światowym rozdziale bogactw i, co najważniejsze, dopóki tak bardzo rozgłaszana równość traktowania w handlu międzynarodowym nie rozpocznie się „w domu” w najsłabszych gospodarzy świata.

Od momentu zamknięcia obrad konferencji hawańskiej, w końcu marca 1948 r. praca nad uruchomieniem organizacyjnym ITO nie posunęła się dalej.

(Opracowane na podstawie materiałów Sekretariatu Generalnego ONZ).

dr A. Klatkowski.

czne świadczy o przeznaczeniu lokalu na cele przemysłowe, handlowe, biurowe itp. (R. § 6).

Przepisy również określają pojęcie **izby**. Za izbę uważa się wszelkiego rodzaju pomieszczenia, jak pokoje mieszkalne, kuchnie, pokoje służbowe z oknem i ogrzewaniem, sklepy, sale, pokoje biurowe itp. Za izbę uważa się również wszelkie pomieszczenia, przeznaczone na cele użytkowe, jak np. hale fabryczne, warsztatowe, magazynowe, składy w pomieszczeniach zamkniętych, garaże itp. — Nie jest izbą łazienka, spiżarnia, weranda, przedpokój, korytarz, pralnia, strych i inne podobne pomieszczenia (R. § 7).

Przepisy określają również pojęcie **pokoju mieszkalnego** (izby mieszkalnej). Pokojem mieszkalnym jest izba używana na cele mieszkalne, pod warunkiem, że posiada ona chociażby jedno okno i może być ogrzewana. Nie uważa się za pokój mieszkalny pomieszczenia bez okna, nawet jeśli jest ogrzewane.

A teraz kilka słów odnoszących się do **powierzchni użytkowej** lokalu. Rozróżnić tu musimy powierzchnię użytkową lokalu mieszkalnego od powierzchni użytkowej lokalu zajmowanego na inne cele niż mieszkalne (lokale użytkowe).

Do powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego wlicza się poza powierzchnią pomieszczeń ściśle mieszkalnych, również kuchnię, przedpokój, korytarze, łazienki, klozety, spiżarnie, alkowy oraz inne podobne pomieszczenia służące mieszkalnym i gospodarczym celom najemcy. Do powierzchni tej nie wlicza się powierzchni piwnic, balkonów, tarasów, werand, powierzchni nie posiadających urządzeń ogrzewniczych, pralni, suszarni, strychów, pawlaczków, antresol, szaf i schowków w ścianach oraz innych podobnych pomieszczeń, jak również komórek przeznaczonych na przechowywanie opału, (R. § 8).

Do powierzchni użytkowej lokali zajmowanych na inne cele niż mieszkalne (lokale użytkowe) wlicza się oprócz pomieszczeń podlegających wliczeniu do powierzchni lokali mieszkalnych — które powyżej już wymieniliśmy — również wszelkie pomieszczenia, służące przemysłowym, handlowym, biurowym i innym celom użytkowym: jak piwnice, zamknięte pomieszczenia składowe, garaże, komórki, choćby pomieszczenia takie stanowiły odrębne zabudowania. Nie zaliczamy do powierzchni użytkowej lokali zajmowanych na inne cele niż mieszkalne, piwnic, komórek i innego rodzaju pomieszczeń, jeżeli służą potrzebom gospodarstwa domowego najemcy, co zajdzie wtedy, gdy część lokalu użytkowego jest przeznaczona na cele mieszkalne. (R. § 9).

4. Dalsze zwolnienia od opłat czynszu pełnego (normalnego). — W nr 33 i 44 Tygodnika Gospodarczego wspomnieliśmy już o osobach, które są zwolnione od obowiązku płacenia podwyższonego czynszu oraz opłat na rzecz Funduszu.

W nr 33 Tygodnika zaznaczyliśmy, że czynsz sprzed 1 września br. (dotychczasowy czynsz) płacą pracownicy państwowi i samorządowi oraz wszelkie inne osoby, których główną podstawą utrzymania jest stosunek pracy najemnej. Jednakże i te osoby płacą czynsz podwyższony w pełnej

wysokości jeżeli są równocześnie podatnikami podatku obrotowego. Obecnie wprowadzone przepisy czynią tu pewne zmiany (D, art. 1), na korzyść niektórych podatników podatku obrotowego. Podatnicy ci, to pracownicy państwowi lub samorządowi, jak również pracownicy przedsiębiorstw państwowych lub samorządowych, jeżeli stają się oni podatnikami podatku obrotowego:

- a) z tytułu pełnienia obowiązków w publicznej służbie wymiaru sprawiedliwości,
- b) z tytułu umów o dzieło, zawartych z władzą państwową lub samorządową albo przedsiębiorstwem państwowym lub samorządowym w zakresie specjalności, do której posiadają fachowe przygotowanie, jednak pod warunkiem, że władza przełożona (pracodawca) wyraża zgodę na zawarcie umowy. (D, art. 1).

5. Wyjaśnienie w sprawie opłat od lokali użytkowych. — Właściciele, użytkownicy i najemcy opłacają wpłaty, na rzecz Funduszu Gospodarki Mieszkaniowej, nie od wszystkich lokali. Lokale, od których należy uiścić wpłaty są wymienione wyczerpująco w tabeli nr 2, umieszczonej w nr 33 Tygodnika Gospodarczego. Są to lokale handlowe, przemysłowo-fabryczne, przemysłowo-rzemieślnicze, wolnych zawodów, biurowe przedsiębiorstw, biurowe organizacji społecznych, politycznych i kulturalnych. Nie ma obowiązku uiszczenia wpłat na Fundusz od lokali użytkowych, nie wymienionych w tabeli nr 2 (R. § 15). Z powyższego wynika, że np. organizacje społeczne, polityczne, kulturalne nie będą płaciły opłat za lokale użytkowe, które służą na inne cele niż biurowe. Dalej, nie ma również obowiązku uiszczania wpłat od kościołów, domów modlitwy, szkół prywatnych itp.

6. Czynsz za najem lokali użytkowych i mieszkalnych. — Często są umowy o najem lokali użytkowych, w których strony ustaliły czynsz miesięczny w taki sposób, że wysokość czynszu obowiązuje ma przez długi okres czasu. W czasie zawierania umów strony nie przewidywały opłat na rzecz Funduszu Gospodarki Mieszkaniowej. Gdyby w tych warunkach wynajmujący miał ponosić opłaty z samego czynszu, nieraz byłoby to dla niego krzywdzące. Z tej przyczyny dekret wprowadza zasadę, że czynsz — za najem lokali użytkowych, od których należy się wpłaty na Fundusz Gospodarki Mieszkaniowej, umówiony przed dniem 1 września 1948 r. — może ulec uzupełnieniu za zgoda władzy czynszowej o sumę wpłaty, przypadającej od najetego lokalu na rzecz Funduszu Gospodarki Mieszkaniowej. Jeżeli władza czynszowa orzekła o uzupełnieniu czynszu, najemca może wyowiedzieć najem z zachowaniem terminu trzymiesięcznego, nawet w wypadkach, gdy umowa była zawarta na czas oznaczony. (D, art. 1, p. 2).

Spotykamy się z umowami o najem lokali *mieszkalnych*, gdzie najemca zapłacił czynsz najmu z góry wynajmującemu za dłuższy okres czasu. Jeżeli czynsz ten przypada za okres po dniu 1 września 1948 r., najemca jest zobowiązany dopłacać wynajmującemu co miesiąc różnicę po-

między czynszem miesięcznym, należnym w myśl przepisów dekretu o najmie lokali, a czynszem miesięcznym, już poprzednio zapłaconym (D, art. 1, p. 4).

7. Wpłaty na rzecz Funduszu Gospodarki Mieszkaniowej. — Rozporządzenie usuwa wątpliwości, jakie pojawiły się na tle wpłat na rzecz Funduszu. Wyjaśnia ono, że podstawą obliczenia wpłat na Fundusz Gospodarki Mieszkaniowej w wysokości 55% stanowi czynsz, obliczony po myśli art. 2; a w wysokości 35% — czynsz obliczony w myśl art. 4 dekretu o najmie lokali. (R, § 13). Pierwszy z tych artykułów mówi o płaceniu pełnego (normalnego) czynszu, tj. czynszu umieszczonego w tabeli nr 1 (Tygodnik Gospodarczy, nr 33). Drugi z tych artykułów (art. 4) mówi o czynszu ulgowym, tj. w wysokości połowy stawek, określonych w tabeli nr 1. Stąd wniosek, że jeśli wynajmujący obliczy czynsz według tabeli w wysokości 10.000,— zł winien on wręcić na rzecz Funduszu: przy czynszu pełnym 5.500,— zł, tj. 55% od czynszu uzyskanego od najemcy; przy czynszu ulgowym 1.750,— zł tj. 35% czynszu uzyskanego od najemcy. W tym ostatnim wypadku najemca płaci wynajmującemu połowę czynszu przewidzianego w tabeli, tj. 5.000,— zł, od których oblicza się wpłaty na Fundusz.

Różne inne wyjaśnienia. — Rozporządzenie w sprawie wykonania dekretu o najmie lokali

wyjaśnia również szereg zagadnień o mniejszym znaczeniu. Z rozporządzenia dowiadujemy się, kogo należy uważać za członka rodziny w rozumieniu dekretu (R, § 3). Dalej: — że podnajemca (sublokator) obowiązany jest opłacać czynsz bezpośrednio właścicielowi lub użytkownikowi nieruchomości, a więc z pominięciem najemcy (§ 4); — że zwolnienie od obowiązku płacenia wyższego czynszu stosuje się również w przypadku, gdy stosunek pracy oparty jest na szczególnych przepisach służbowych; — że zawodowa twórczość lub działalność, stanowiąca podstawę do ulg i zwolnień od płacenia wyższego czynszu, winna być udowodniona przynależnością do właściwego związku zawodowego (§ 11); — że z ulg (50% czynszu pełnego) nie korzystają współwłaściciele zakładów rzemieślniczych, choćby nawet posiadali karty rzemieślnicze, jeżeli ogólna ilość osób zatrudnionych w tym zakładzie (licząc i współwłaścicieli) przekracza normy ustalone w dekrete i w rozporządzeniach na jego podstawie wydanych (§ 12); — że wynajmujący winien wytoczyć pozew o eksmisję — przeciwko zalegającemu z czynszem najemcy lub podnajemcy — najpóźniej do końca drugiego miesiąca kalendarzowego, za który powstała zaległość za czynsz, o ile nie chce dokonywać wpłaty na rzecz Funduszu za zalegających.

(—) dr Z. K. Nowakowski

Ubezpieczenie na wypadek choroby i macierzyństwa

(Skarga do sądu ubezpieczeń społecznych)

W numerze 45 „Tygodnika” omówiliśmy postępowanie odwoławcze od orzeczeń ubezpieczalni społecznej przed komisją rozjemczą ubezpieczalni społecznej. Ubezpieczonemu niezadowolonemu z decyzji komisji rozjemczej służy jeszcze jeden, ostatni, środek obrony swych praw — mianowicie skarga apelacyjna do właściwego okręgowego sądu ubezpieczeń społecznych. Postępowanie przed sądami ubezpieczeń społecznych reguluje ustawa z dnia 28. 7. 1939 r. (Dz. U. poz. 476/1939). Art. 4 § 2, określający właściwość sądów ubezpieczeń społecznych mówi, że:

w sprawach o świadczenia z tytułu ubezpieczenia na wypadek choroby i macierzyństwa skargi można wnosić tylko na decyzje właściwych organów rozjemczych, tzn. komisji rozjemczej.

Skargę do sądu ubezpieczeń społecznych należy wnieść w terminie 2 miesiące od dnia prawidłowego ogłoszenia lub doręczenia decyzji komisji rozjemczej (art. 208).

Skarga powinna czynić zażość warunkom pisma procesowego, a zatem zgodnie z przepisami kodeksu postępowania cywilnego winna zawierać:

1. oznaczenie sądu, do którego jest skierowana, imię i nazwisko, zawód i miejsce zamieszkania stron i pełnomocników;
2. oznaczenie rodzaju pisma i przedmiotu sprawy;
3. osnovę wniosku lub oświadczenia oraz dowody na poparcie przytoczonych okoliczności;
4. podpis strony lub jej zastępcy;

5. wymienienie załączników;
6. załączone pełnomocnictwo, jeżeli pismo wnosi pełnomocnik, który przed tym nie złożył pełnomocnictwa.

Na zasadzie zaś art. 210 ustawy o sądzie ubezpieczeń społecznych skarga winna nadto zawierać:

7. oznaczenie zaskarżonej decyzji z podaniem daty jej doręczenia lub ogłoszenia i ze wskazaniem, czy skargą obejmuje się całą decyzję czy tylko jej część;
8. dokładne oznaczenie żądań strony ze wskazaniem powodów zaskarżenia decyzji oraz w miarę potrzeby nowych faktów i środków dowodowych w poprzednim postępowaniu.

Skargę na decyzję komisji rozjemczej można oprzeć tylko na następujących podstawach (art. 212):

1. na naruszeniu prawa materialnego przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie;
2. na naruszeniu istotnych przepisów postępowania przed instytucjami ubezpieczeń społecznych, jeżeli uchybienia te mogły wpłynąć stanowczo na wynik sprawy.

Sąd rozstrzyga sprawę po przeprowadzeniu rozprawy. Wezwanie na rozprawę należy tak wysłać, aby strony otrzymały je co najmniej na 7 dni przed rozprawą.

Niestawienie się stron lub ich pełnomocników nie wstrzymuje rozprawy i wydania wyroku (art. 223).

Wyrokiem sąd zatwierdza, zmienia lub uchyla zaskarżoną decyzję instytucji ubezpieczeń społecznych.

W sprawach o świadczenia chorobowe, sąd okręgowy ubezpieczeń społecznych jest instytucją ostateczną. Art. 356 wyraźnie stanowi, że od wyroków sądu w tym zakresie nie ma skargi rewizyjnej do Trybunału Ubezpieczeń Społecznych.

Omówiliśmy powyżej możliwość zaczepienia orzeczenia komisji rozjemczej przez ubezpieczonego. Dla wyczerpującego przedstawienia zagadnienia należy dodać, że drugiej stronie w postępowaniu przed komisją rozjemczą, tj.

ubezpieczalni społecznej nie przysługuje uprawnienie zaskarżenia orzeczenia komisji rozjemczej do okręgowego sądu ubezpieczeń społecznych. Ubezpieczalnia jednak może poprzez Zakład Ubezpieczeń Społecznych zwrócić się z umotywowanym wnioskiem do rzecznika interesu publicznego, urzędującego przy Trybunale Ubezpieczeń Społecznych o ewentualne uchylenie lub zmianę wyraźnie bezprawnych decyzji komisji rozjemczej. Oczywiście tego rodzaju postępowanie będzie czymś wyjątkowym i nie może w szerszym zakresie wywoływać obaw ubezpieczonych, że przyznane im prawa zostaną podważone.

Wyjaśnienia w sprawach socjalnych

R. Z. Poznań — Pytanie: Zakład Pracy jest zobowiązany na podstawie układu zbiorowego pracy urządzić szatnie dla pracowników fizycznych, gdzie pracownicy na okres trwania pracy przechowują swoją garderobę i rowery. Tutejszy zakład wyznaczył pracownika, który jest odpowiedzialny za szatnie podczas pracy.

Zaistniał wypadek kradzieży roweru podczas trwania pracy, ponieważ szatniarz wydał klucz innym pracownikom, którzy się przebiegali, a sam nie dopilnował otwarcia i zamknięcia szatni.

Kto odpowiada za szkodę i przeciwko komu poszkodowany ma wystąpić ze swym roszczeniem o odszkodowanie? Proszę o podanie podstawy prawnej.

Podstawą prawną do rozstrzygnięcia powyższego zagadnienia jest kodeks zobowiązań (rozporządzenie Prez. R. P. z dnia 27. 10. 1933 r. Dz. U. 598/1933). Kodeks zobowiązań w artykułach 142 — 147 normuje kwestię odpowiedzialności za cudze czyny. Za szkodę wyrządzoną przy wykonywaniu powierzonych czynności przez podwładnego z jego winy odpowiada bezwzględnie przełożony (art. 145 k. z.). Przełożony nie może bronić się tym, że nie ponosi żadnej winy w wyborze podwładnego pracownika dla danej czynności. Kodeks polski wprowadza zasadę odpowiedzialności za ryzyko. Wymaga, aby przełożony znał dokładnie swych podwładnych i stosownie do ich kwalifikacyj i oceny przydzielał im właściwe funkcje.

Poszkodowany musi jednak wykazać nie tylko, że poniósł szkodę, ale musi również wykazać winę podwładnego. Przez winę należy tu rozumieć winę w pełnym tego słowa znaczeniu, tj. tak winę obiektywną jak i subiektywną. Nie wystarczy samo dokonanie czynu niedozwolonego, samo naruszenie praw i zwyczaju, które należało uszanować, lecz naruszenie to musi być zawinione. Podwładny więc musiał działać w złym zamiarze lub dopuścić się niedbalstwa (zob. pracę dr Z. K. Nowakowskiego, prof. Uniwersytetu Poznańskiego p. t. „Odpowiedzialność za cudze czyny według kodeksu zobowiązań” str. 108).

Udowodnienie winy podwładnego jest nie zwykle ważne zarówno dla przełożonego jak i

poszkodowanego. Jeśli poszkodowany nie udowodni winy podwładnego, wówczas odpowiedzialność przełożonego jest już łagodniejsza, gdyż odpowiada on wtedy nie z art. 145 a 144 k. z. a więc odpowiada tylko o tyle, o ile nie zdoła wykazać, że nie ponosi winy w wyborze pracownika podwładnego.

W przypadku udowodnienia winy podwładnego, przełożony odpowiada bezwzględnie, ale z kolei na zasadzie art. 147 k. z. ma prawo do regresu wobec podwładnego.

Reasumując więc: poszkodowany występuje o odszkodowanie przeciwko zakładowi pracy, przy czym będzie musiał udowodnić szkodę poniesioną i winę szatniarza. Zakład pracy z kolei będzie mógł domagać się zwrotu wypłaconego odszkodowania od szatniarza.

Tę drogę przyjął nasz kodeks dlatego, że, jak wyjaśnia prof. Longchamps — współtwórca polskiego kodeksu zobowiązań — zwykle osoby, pozostające w stosunku zależności są niezamożne i gdyby poszkodowany zdany był na ich odpowiedzialność, najczęściej nie uzyskałby odszkodowania, podczas gdy przełożony łatwiej zdoła swoją pretensję regresową zrealizować.

Nadmieniamy jednocześnie, że w przypadku powyższym poszkodowany winien na zasadzie art. 30 kodeksu postępowania cywilnego wytoczyć powództwo przeciwko Skarbowi Państwa — zast. przez Prokuratorię Generalną R. P., dodając w nawiasie nazwę przedsiębiorstwa.

Mleczarnia — Pytanie: Jako abonenci „Tygodnika Gospodarczego” uprzejmie prosimy o wyjaśnienie, czy do odszkodowania za nieudzielony urlop kierownika technicznego wynagrodzenia należy do stałego miesięcznego wynagrodzenia (3.000,— zł) doliczyć wynagrodzenie procentowe od obrotu (1%)? Jeżeli tak, to czy słuszne jest obliczanie procentu tylko od obrotu nabiałem czy również od pozostałych obrotów (towary dla dostawców mleka)?

Pytanie rozumiemy w ten sposób, że wynagrodzenie kierownika technicznego składa się z pensji 3.000,— zł plus 1% od obrotu. Na zasadzie zatem art. 4 ustawy o urlopach (Dz. U. 733/1933)

oraz §§ 26 — 29 rozporządzenia wykonawczego do tejże ustawy (Dz. U. 464/1923) urlopowany na czas urlopu otrzymuje takie wynagrodzenie, jakie otrzymałby, gdyby w tym okresie był zatrudniony. Jeśli pracownik otrzymuje zawsze 1% od

całkowitego obrotu mleczarni, to należy to uwzględnić w obliczeniu należności za urlop.

Jeśli pracownik nie otrzymał urlopu z przyczyn dotyczących pracodawcy, należy mu się wynagrodzenie za urlop.

Reorganizacja rynku mięsnego

(P. G — 29. 10) Z dniem 1 listopada br. zarządzeniem Komisarza Rządowego do spraw Organizacji Gospodarki Mięsnej została wprowadzona ewidencja zakupów zwierząt na targowiskach i spędach, mięsa w halach hurtowej sprzedaży, kontrola wywozu i przewozu przetworów i tłuszczów zwierzęcych z wyjątkiem konserw mięsnych w puszkach. Oddziały Centrali Mięsnej zaopatrzą przedsiębiorstwa uprawnione w odpowiednio ostemplowane listy przewozowe kolejowe i zaświadczenia dla przewozów samochodowych i konnych. Kolejowe listy przewozowe i zaświadczenia wydawane będą jedynie przedsiębiorstwom posiadającym uprawnienia do wykonywania na danym obszarze czynności handlowych. Dowodem uprawnienia do prowadzenia handlu jest w odniesieniu do przedsiębiorstw prywatnych zezwolenie na prowadzenie handlu lub karta rzemieślnicza, przy czym pierwsze uprawnia do korzystania z zaświadczeń na przewóz do każdej miejscowości kraju, karta rzemieślnicza jedynie do przewozu w promieniu 10 km. Zaświadczenie nie jest potrzebne na przewóz mięsa z rzeźni do miejscowych warsztatów i sklepów rzeźniczych i wędliniarskich, jeżeli mięso to pochodzi z uboju sztuk, na które już wydano zaświadczenie przy przewozie z targowisk. Zaświadczenia na przewóz wydawane będą zainteresowanym na targowiskach i halach przez zarządców targowisk, na spędach przez instytucję organizującą spęd.

Zarządzenie to jest ważnym krokiem w kierunku uporządkowania rynku mięsnego. Dotychczas w tej dziedzinie panowała bezplanowość. Zdarzało się, że np. kupcy warszawscy przeprowadzali zakupy na terenie łódzkim a kupcy z Łodzi — na terenie warszawskim. Z dniem 1-go

listopada br. dokonywać obrotów będą mogli jedynie kupcy koncesjonowani. Przy ustalaniu zasad koncesjonowania przyjęto pod uwagę względy terenowe i stan pogłowia na danych rynkach. Dotychczas na rynku stosunki układały się w ten sposób, że zakupy były przeprowadzane przez Spółdzielnie Zbytu Zwierząt Rzeźnych, Centralę Mięsną, Spółdzielnie Pracy, Spółdzielnie Zamknięte i Spożywców, hurtowników, rzeźników i wszelkiego rodzaju pośredników. Obrót dotychczasowy charakteryzowała nadmierna ilość kupujących na pewnych terenach i brak kupujących na innych, skutkiem tego obrót czasami był niecelowy, powstawały niecelowe przerzuty i odjazdy pustych samochodów z wielu targowisk.

W dniach 15 — 25 bm. wydane zostały koncesje. Ilość ich wynosi około 300 na całym terenie Polski. Zasadniczo wszystkie gospodarczo uzasadnione zgłoszenia zostały uwzględnione. Zwłaszcza brano pod uwagę zachwianie się poszczególnych kupców w czasie niedawnej paniki na rynku mięsnym. Po dniu 1 listopada prawo zakupu w terenie posiadać będą tylko Spółdzielnie Zbytu Zwierząt Rzeźnych, koncesjonowane firmy prywatne, rzemiosło rzeźniczo-wędliniarskie w promieniu 10 km oraz Oddziały Centrali Mięsnej. Handel domokrażny jako szkodliwy gospodarczo ulegnie likwidacji. Obserwując sytuację obecną na rynku mięsnym możemy stwierdzić, że w październiku zwiększyła się podaż mięsa o ok. 20 proc. Aby uniknąć niespodzianek, Centrala Mięsna prowadzi obecnie szeroko zakrojoną akcję opasów. Ponad 10 tys. sztuk bydła i 9 tys. prosiąt przekazano Majątkom Państwowym. Rezerwa ta pozwoli na gospodarowanie rynkiem mięsnym w trudnych okresach.

Komisje usprawnienia obrotu towarowego i zaopatrzenia

Pod datą 30. IX. 1948 r. Ministrowie: Przemysłu i Handlu oraz Aprowizacji wydali dwa zarządzenia, z których jedno powołuje do życia Komisję Usprawnienia Zaopatrzenia, drugie zaś Komisję Nadzoru nad dystrybucją mąki i zaopatrzeniem w pieczywo.

Komisje Usprawnienia Zaopatrzenia działają na obszarze każdego województwa jako „Wojewódzkie Komisje Usprawnienia Zaopatrzenia“, w miastach Warszawie i Łodzi jako „Miejskie Komisje Usprawnienia Zaopatrzenia“, a przy starostach i prezydentach miast wydzielonych — jako „Powiatowe Komisje Usprawnienia Zaopatrzenia“.

W skład tej komisji na szczeblu wojewódzkim oraz w miastach Warszawie i Łodzi wchodzi:

a) Wojewoda lub vice wojewoda lub prezydent miasta stoł. Warszawy lub m. Łodzi (lub vice-prezydent) jako przewodniczący,

- b) Naczelnik Wydziału Przemysłu i Handlu jako zastępca przewodniczącego,
- c) Naczelnik Wydziału Aprowizacji,
- d) Przewodniczący Wojewódzkiej Komisji Cennikowej,
- e) Przedstawiciel właściwej Wojewódzkiej albo Miejskiej Rady Narodowej,
- f) Przedstawiciel Delegatury Komisji Specjalnej do Walki z Nadużyciami i Szkodnictwem Gospodarczym,
- g) Przedstawiciel Okręgowej Komisji Związków Zawodowych,
- h) Przedstawiciel Zarządu Wojewódzkiego Związku Samopomocy Chłopskiej,
- i) Przedstawiciel Wojewódzkiego Oddziału Centralnego Związku Spółdzielczego,
- j) Przedstawicielka Zarządu Społeczno-Obywatelskiej Ligi Kobiet,

k) Przedstawiciel Inspektoratu Ochrony Skarbowej.

Na szczeblu powiatowym względnie miast wydzielonych Komisja składa się ze starosty (prezydenta miasta wydzielonego) jako przewodniczącego oraz z przedstawicieli władz i instytucji wymienionych powyżej pod b) do k) a posiadających odpowiednie na szczeblu organizacyjnym powiatu względnie miasta wydzielonego.

Do zadań Komisji Usprawnienia Zaopatrzenia należy czuwanie nad przebiegiem należytego zaopatrzenia ludności zarówno w reglamentowane jak i wolnorynkowe artykuły powszedniego użytku a w szczególności:

1. ocena rynku pod kątem widzenia zaopatrzenia ludności w artykuły powszedniego użytku oraz sprawności aparatu dystrybucyjnego;
2. opiniowanie oraz przedkładanie właściwym władzom i instytucjom wniosków w sprawach:
  - a) okresowych zapotrzebowań ludności na artykuły powszedniego użytku oraz
  - b) koniecznych zapasów artykułów powszedniego użytku, które winny znajdować się w magazynach miejscowego hurtowego aparatu handlowego,
  - c) stwierdzonych niedomagań w zaopatrzeniu ludności lub w wypadkach nadmiernego nagromadzenia środków żywności i innych artykułów powszedniego użytku w aparacie handlowym;
3. prowadzenie okresowej sprawozdawczości na żądanie właściwych władz;
4. inne prace zlecone przez Ministra Przemysłu i Handlu lub Ministra Apropowizacji w zakresie zaopatrzenia ludności.

Przewodniczący Komisji powinien zaprosić do udziału w posiedzeniu Komisji Usprawnienia Zaopatrzenia (które odbywa się przynajmniej raz na miesiąc) przedstawicieli państwowych i spółdzielczych Central Handlowych, branżowych Zrzeszeń Kupieckich i organizacji rzemieślniczych w przypadkach, gdy przedmiotem obrad Komisji ma być sprawa związana z zakresem działania danej instytucji. Przedstawiciele ci mają głos doradczy. Na żądanie Komisji obowiązani są oni do udzielania wyjaśnień oraz przeprowadzenia prac związanych z oceną rynku w ramach zakresu działania reprezentowanego przez nich przedsiębiorstwa lub organizacji.

Tyle co do Komisji Usprawnienia Zaopatrzenia, które rozpoczną swoją działalność niebawem.

Zarządzenie nie określa, na jaki okres czasu przewidziana jest działalność Komisji Usprawnienia Zaopatrzenia, w przeciwieństwie do Komisji Nadzoru nad dystrybucją mąki i zaopatrzeniem w pieczywo, które powołano na okres przejściowy, mianowicie na czas do dnia 1. I. 1949 r.

Na ten okres powołano mianowicie:

- a) przy Ministrze Przemysłu i Handlu Centralną Komisję Nadzoru nad dystrybucją mąki i zaopatrzeniem ludności w pieczywo;
- b) przy wojewodach i prezydentach miast stoł. Warszawy i miasta Łodzi Wojewódzkie Komisje Nadzoru, zaś
- c) przy starostach i prezydentach miast wydzielonych Powiatowe Komisje Nadzoru.

W skład komisji wchodzi:

- a) Centralnej:
  1. Przedstawiciel Ministerstwa Przemysłu i Handlu — jako przewodniczący,
  2. Przedstawiciel Ministerstwa Administracji Publicznej,
  3. Przedstawiciel Ministerstwa Ziem Odzyskanych,
  4. Przedstawiciel Polskich Zakładów Zbożowych.
- b) Wojewódzkich (miejskich):
  1. Wojewoda lub Vice-wojewoda (Prezydent lub Vice-prezydent miasta) jako przewodniczący,
  2. Naczelnik Wydziału Przemysłu i Handlu,
  3. Dyrektor Oddziału Polskich Zakładów Zbożowych;
- c) Powiatowych:
  1. Starosta — jako Przewodniczący,
  2. Kierownik Referatu Przemysłu i Handlu,
  3. Przedstawiciel Polskich Zakładów Zbożowych.

Do zadań Komisji należy:

1. a) czuwanie nad opracowaniem dystrybucji mąki i zaopatrzenia ludności w pieczywo na miesiące listopad i grudzień 1948 r. w terminach oznaczonych w zarządzeniu Ministra Przemysłu i Handlu wydanym w porozumieniu z Ministrem Apropowizacji w sprawie dystrybucji głównych przetworów zbożowych;
- b) nadzór nad wykonaniem planu dystrybucji mąki i wypieku pieczywa.
- 2) W szczególności do zadań Komisji należy czuwanie:
  - a) nad należyłą dostawą przez Polskie Zakłady Zbożowe mąki hurtowym dystrybutorom,
  - b) nad należyтым odbiorem mąki przeznaczonej do hurtowej dystrybucji,
  - c) nad terminowym zgłoszeniem zapotrzebowań przez piekarnie,
  - d) nad posiadaniem odpowiedniego zapasu mąki przez piekarnie,
  - e) nad wykonywaniem wypieku pieczywa.
3. Ponadto do zadań Komisji należy ogłaszanie wykazu terenowych placówek dystrybutorów mąki oraz ustalenie wysokości zapasów mąki, która winna się znajdować w poszczególnych piekarniach oraz u hurtowych dystrybutorów.

W. G.

MASZYNY — ARTYKUŁY BIUROWE
WARSZTAT NAPRAWY
Wacław Rohowski i S-ka
Poznań, ul. Mielżyńskiego 18.
Tel. 43-25

Specjalny skład farb i lakierów
Fr. Gogulski i Ska
Poznań, Wrocławska 15 — Telefon 35-35

Dyplomowany
OPTYK-FOTO
J. SALWIŃSKI

posiada na składzie duży wybór szkieł okularowych różnego gatunku. Dostarczemy okulary dla Ubezpieczalni Społecznej. Obsługa szybka i fachowa.

POZNAŃ, Półwiejska 1

Telefon nr 504-22

Gustowną i modną
GALANTERIĘ DAMSKĄ
GALANTERIĘ MĘSKĄ
BIELIZNĘ
KONFEKCJĘ

poleca korzystnie

DOM MODY

The Gentleman

POZNAŃ, PADEREWSKIEGO 1
TEL. 96-51   DAWNIEJ UL. NOWA 1

MEBLE BIUROWE

oraz kompletne pokoje i oddzielne sztuki
poleca okazjynie

Magazyn Mebli ST. JANIĄK

Poznań, Rybaki 6. w podwórzu - Tel. 49-56

MASZYNY BIUROWE

Bilansówki oraz kasy rejestracyjne

Kupno - Sprzedaż - Przeróbki

Centrala Maszyn i Przyborów Biurowych
Cz. Filipiak, Poznań, św. Marcin 32, tel. 88-19

Opiata pocztowa ulszczona ryczałtem

Adres dla zwrotu: Administracja „Tygodnika Gospodarczego” Księgarnia Wilak, Poznań Kantaka 10

WYTWÓRNA OKUCI METALOWYCH

SPECJALNOŚĆ: OKUCIE SIODLARSKIE

FR. BORZYCH

POZNAŃ, ULICA ZIELONA NR 1

Rejestrowane

BIURO STRZEŻENIA

obiektów handlowych
i przemysłowych

poleca uprzejmie

PP. Kupcom i Przemysłowcom sunych zaufanych i sumiennych stróżów do pilnowania ich obiektów.

Poznań, ul. Staszica 8
Tel. 33-27

„BIUROTECHNIKA”

KAMZOL - KARŁOWSKI - POHLAND

**Warsztat naprawy
maszyn biurowych**

Specjalność: **ASTRA** i **HAMANN**
Maszyny do księgowania i liczenia

Poznań, Św. Marcin 64

Telefon 98-67

Cena ogłoszeń za 1 mm na stronie 4-tamowej zł 25.—.

Ogłoszenia przyjmuje dla instytucji i przedsiębiorstw państwowych oraz firm pozostających pod zarządkiem państwowym „P A P” Polska Agencja Prasowa Poznań Sew Mieltońskiego 8 — telefon 42-63

Redakcja: Izba Przemysłowo-Handlowa
w Poznaniu, ulica Mickiewicza 31
Tel. 518-62, 23-65, 23-66.

Ogłoszenia przyjmuje „PAR” Polska Agencja Reklamy, Fr. Krajna, Poznań, Fr. Ratajczaka 7. Tel. 30-80 i 91-58
i oddziały Kraków, Rynek Główny 46 — Tel. 503-66
Bydgoszcz — Al. 1 Maja 16, Tel. 17-66
Toruń — ul. Małe Garbary 2
Katowice — Warszawska 23, skr. poczt. 790. — Tel. 344-08

Administracja: Księgarnia Wilak Poznań, ul. Kantaka 10 — Tel. 44-40 45-00.

Konto P. K. O. — V-4085.

Cena numeru 30,—zł, prenumerata kwartalna 300,—zł.